

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmon) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Rosya i Królestwo Polskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

C. k. komisya krajowa do spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych w lwowskim okręgu administracyjnym mianowała auskultantów *Władysława Dumina Wolskiego, Michała Gaspary, Wincentego Kossakiewicza, Walentego Siewierzyńskiego i Konrada Walickiego* prowizorycznymi aktuariuszami urzędów powiatowych w lwowskim okręgu administracyjnym.

Lwów, 5. listopada 1858.

Sprawy krajowe.

(Pomnik Radetzkiemu odsłonięty.)

Wiedeń, 16. listopada. Z Pragi donoszą pod dniem 13go b. m.: Odsłonięcie monumentu Radetzkiego nastąpiło dziś wśród wielkiego natłoku tutejszej ludności. Już od 9. godziny zapelniali widzowie trybuny placu, i wojsko zajmowało swe stanowisko; około 11. godziny przybyli Arcyksiężęta Albrecht, Ernst i Józef, a w kilka minut po 11. godzinie ogłosili głośne okrzyki radości, że Ich Mość Cesarstwo zbliżają się ulicą „Brückengasse“. Za Ich Mość Cesarstwem przybywali generał-adjutant hrabia Grünne, kilku innych generałów i damy dworu Jej Mości Cesarzowej; za zbliżeniem się zostali powitani Ich Mość Cesarstwo najżywszymi okrzykami zgromadzenia. W radośnem uniesieniu cisnęli się wszyscy ku loży, do której wstąpiła Jej Mość Cesarzowa z swemi damami. Jego Mość Cesarz udał się wprost do pysznego, przed monumentem wystawionego namiotu, tu przyjmował powitania namiestnika i innych znakomitości, poczem rozpoczęła się uroczystość mową prezydenta konserwatorium sztuk hrabi Nostiz. Pomnik jest, jak wiadomo, dziełem fundacyi tego stowarzyszenia. Hrabia Nostiz wręczył burmistrzowi akt fundacyi. Burmistrz wymówiwszy kilka dziękczynnych wyrazów przyjął dokument, poczem prezydent jeszcze przemówił, upraszając Jego Mości Cesarza o łaskawe pozwolenie przystąpić do odsłonięcia; po otrzymanem zezwoleniu wniósł trzykrotnie „Niech żyje Cesarz“, który okrzyk powtórzyło trzykrotnie całe zgromadzenie. W tej chwili poczęła spadać zastona, zabrzmiał hymn ludu, a przy huku karabinowych salw i odgłosie bębnow rozlegały się okrzyki tłumów. Wkrótce ujrano artystyczne dzieło, oświecone promieniem południowego słońca, które przed chwilą dopiero wstąpiło z poza mglistej zastony; salwy z dział i moździerzów, honory garnizonu i zgromadzonych, którzy idąc za wewnętrznym popędem wszyscy z odkrytą głową, powitały pomnik. Defilada, wykonana wzorowo, zakończyła uroczystość. W burgu była wczoraj po południu o 5tej godzinie uczta dworska, na której znajdowali się wszystkie w Pradze znajdujące się znakomitości, oraz burmistrz i zastępca burmistrza Pragi i członkowie wydziału konserwatorium sztuk.

(Traktat wołosko-moldawski. Ciąg dalszy.)

Art. 14. Gospodar rządzić będzie przy pomocy mianowanych przez siebie ministrów. Potwierdza i ogłasza ustawy; może też odmówić im swej sankcyi. Przysługują mu prawo ulaskawienia i zaniąu kar kryminalnych, lecz w inny sposób na sprawy administracyi sądowej wpływać nie może.

Przygotowuje ustawy mające dla księstw ważność specjalną, a mianowicie kosztorysy, i przedkłada je pod rozpoznanie zgromadzenia.

Obsadza wszystkie posady administracyi publicznej i wydaje potrzebne rozporządzenia względem wykonania ustaw.

Listę cywilną każdego gospodarza wotuje przy objęciu jego urzędowania zgromadzenie raz na zawsze.

Art. 15. Każde rozporządzenie gospodarza musi być przez odnoszących się ministrów kontrasygnowane.

Ministrowie są odpowiedzialni za nadwężenie ustaw, a mianowicie za wszelkie zmarnowanie grosza publicznego.

Podlegają sądowi sądu najwyższego i trybunału kasacyjnego.

Sledztwa sądowe nakazać może gospodar lub zgromadzenie.

Wytoczenie procesu ministrom wyrzeczone być może większością dwóch trzecich części członków obecnych.

Art. 16. Wyszele z wyborów zgromadzenie wybrane będzie w każdym księstwie na lat siedm na zasadzie postanowień wyborczych, dołączonych do konwencyi niniejszej.

Art. 17. Gospodar zwołuje zgromadzenie, które zebrać się ma każdego roku w pierwszą niedzielę miesiąca grudnia.

Każda zwyczajna sesya zgromadzenia trwać ma przez trzy miesiące.

Hospodar może w razie potrzeby posiedzenie przedłużyć. Może zgromadzenie zwołać na posiedzenie nadzwyczajne, lub je także i rozwiązać. W ostatnim wypadku powinien zwołać nowe zgromadzenie, które zebrać się ma w przeciągu trzech miesięcy.

Art. 18. Metropolita i biskupi dyecezyi są z prawa członkami zgromadzenia.

Na zgromadzeniu prezydować będzie metropolita. Wiceprezydentów i sekretarzy wybiera zgromadzenie.

Art. 19. Prezydent oznacza warunki, pod którymi publiczność przypuszczona być może na posiedzenia, z zastrzeżeniem jednak wypadków wyjątkowych przewidzianych regulaminem wewnętrznym.

Staraniem prezydenta spisany ma być protokół sumaryczny z każdego posiedzenia i umieszczony w dzienniku urzędowym.

Art. 20. Zgromadzenie rozpoznawac i wotować ma projekta, które mu gospodar przedłoży. Może też je poprawić, a to według ograniczeń zawartych w art. 36 względem ustaw obchodzących wspólne interesa.

Art. 21. Ministrowie choćby też i nie byli członkami zgromadzenia, to jednak mają wstęp wolny, i mogą brać udział w obradach nad ustawami, i tylko nie przysługują im prawo głosowania.

Art. 22. Kosztorysy przychodów i wydatków, które gospodar corocznie ma układać i podawać pod rozpoznanie zgromadzenia, stają się prawomocne dopiero po przyjęciu ich przez zgromadzenie.

Gdyby kosztorysów nie wotowano w czasie przynależnym, tedy władza wykonawcza postarać się ma o pokrycie wydatków administracyi publicznej w miarę poprzedniczego budżetu.

Art. 23. Pochodzące potąd z kas rozmaitych pieniądze, któremi rząd z różnego tytułu legalnego rozrządza, wciągnięte być muszą do ogólnego kosztorysu przychodów.

Art. 24. Obrachunek finalny przedłożony być musi zgromadzeniu najdalej w przeciągu dwóch lat, licząc od zamknięcia każdego okresu administracyjnego.

Art. 25. Bez przyzwolenia zgromadzenia nie można nakładać ani pobierać żadnego podatku.

Art. 26. Ustawy finansowe ogłaszane będą w dzienniku urzędowym, jak niemniej i wszystkie rozporządzenia w interesie szczególnym lub wspólnym, i odnoszące się do administracyi publicznej.

Art. 27. Siedziba komisji centralnej będzie w Fokszanach. Składać się ma z 16 członków, ośmiu Moldawian i ośmiu Wołochów. Czterech wybiera każdy gospodar z pomiędzy członków zgromadzenia i tych, którzy w kraju sprawowali urzędu wyższe, a czterech wybiera każde zgromadzenie z grona swego.

Art. 28. Członkowie komisji centralnej zatrzymują prawo do udziału w wyborze gospodarów na tem zgromadzeniu, do którego należą.

Art. 29. Komisya centralna jest nieustająca. Lecz jeśli sprawy jej na to dozwolą, może się do pewnego czasu odroczyć, lecz nigdy na dłużej, jak na cztery miesiące.

Członkowie ich dla każdego księstwa, czy to mianowani od gospodarza, czy przez zgromadzenie wybrani, urzędować będą tak długo, pokąd w przewodawstwo trwać będzie.

Urzędowanie członków występujących kończyć ma się jednak wtenczas, gdy już wstąpią nowi członkowie.

W razie równoczesnego ustania mandatu obu zgromadzeń odnowiona być ma komisya centralna w całym swym składzie dla księstw obydwóch zaraz po otwarciu zgromadzenia nowego.

W razie rozwiązania jednego tylko zgromadzenia nastąpi odnowienie tylko dla tych członków komisji centralnej, którzy należą do księstwa, gdzie zgromadzenie wybierane być ma na nowo.

Członkowie, którzy właśnie ustąpili, mogą być znowu wybrani.

Art. 30. Każdemu członkowi komisji centralnej wyznaczona będzie płaca za jego urzędowanie.

Art. 31. Komisja centralna wybiera sobie prezydenta.

W razie, gdyby głosy podzielone były równo dla dwóch kandydatów, natenczas ma los rozstrzygać. Czynnności urzędowe prezydenta ustają wraz z jego mandatem jako członka komisji centralnej. Mogą jednakże być ponowione.

Na wypadek równego podziału głosów na obradach rozstrzyga głos prezydenta.

Komisja centralna starać się ma o utrzymanie wewnętrznego porządku spraw swoich. Wszelkie koszta jej rozłożone będą w równych częściach na obydwu księstwa.

Art. 32. Zasadnicze po formie prawa postanowienia nowej organizacji księstw oddaje się pod ochronę komisji centralnej.

Wskazać ona może gospodarom nadużycia, które według własnego jej uznania należałoby spieszenie uchylić, i może też oznaczyć ulepszenia potrzebne w rozmaitych wydziałach administracyjnych.

Art. 33. Gospodarowie mogą komisji centralnej przedkładać wszelkie propozycje, jakie uznają za pożyteczne dla zamienienia ich w obydwóch księstwach na wspólne ustawy.

Komisja centralna przysposabiać będzie za pośrednictwem gospodarów wspólne i dla obu księstw pożyteczne i ważne ustawy, i przedłoży je zgromadzeniom do rozpoznania.

Art. 34. Za wspólne i dla ogółu pożyteczne uważane będą te ustawy, które odnoszą się do zjednoczenia prawodawstwa, do zaprowadzenia, utrzymania lub ulepszenia zjednoczonych cel, tudzież zjednoczenia poczty i telegrafów, do oznaczenia wartości monet i do rozmaitych spraw wspólnych i obydwom księstwom pożytecznych.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Ameryka.

(Nowe Walkera usiłowania. — Wiadomości bieżące.)

Nowy Jork, 27. listopada. Bankructwo domu Curtis et Comp. wywołało w Illinois tak wielkie oburzenie, że wojsko musiano przywołać na pomoc.

Z Washingtonu piszą, że znany korsarz Walker pod ścisłym stoi dozorem, gdyż dowiedziano się, że ma znaczne siły w ludziach i wielkie zapasy broni. Angielski na wybrzeżu Nikaraguy dowodzący admirał otrzymać miał także stosowne rozkazy zapobiedz tam wszelkiemu napadowi.

— Dziennikowi *New York Tribune* donoszą z Washingtonu: Osobny agent zostanie wysłany do Chin wymieniać ratyfikacje zawartego traktatu. Pan Reed, który zawarł ten traktat, upraszał o odwołanie i rzeczywiście zostanie odwołany. Zawarcie chińskiego traktatu stać będzie w poselstwie prezydenta za tryumf polityki pokoju.

— W Nowym Orleanie ustaje znowu żółta febra. Dnia 26. wydarzyło się tylko 49 wypadków śmierci.

— Z Hawany piszą, że wszyscy członkowie najwyższego trybunału podali się do dymisji, a to iż w rocznicę urodzin Królowej nieoddało im wojsko przynależnych honorów, i to z wyraźnego rozkazu jeneralnego kapitana Konchy.

Portugalia.

(Ustęp z mowy od tronu.)

W mowie od tronu Króla Portugalii podczas zagajenia Kortezów dnia 4. listopada przychodzi i ten ustęp odnoszący się do sporu z Francją:

„Z powodu zaboru francuskiego okrętu „Charles et Georges“ zaszło nieporozumienie między moim rządem i gabinetem francuskim. Po zaprzeczeniu kompetencji sądowej w tej sprawie, przy czem rząd mój usilnie obstawał i po wyczerpaniu wszelkich środków, na jakie słusznie liczyć było można na zasadzie traktatów, widział się rząd mój zmuszony do zezwolenia na przeważne żądanie względem wydania okrętu i uwolnienia kapitana. Wszystkie dokumenta odnoszące się do tego wypadku przykrego, będą Wam przedłożone. Po ich rozpoznaniu nie zganiecie zapewne postępowania rządu, i uwolnicie go od przyjętej z potrzeby odpowiedzialności.“

Dalej przyrzeczono w mowie od tronu nieprzerwane prowadzenie budowli publicznych i przyspieszenie robót około gościńców, ulepszenie systemu podatkowego, reformę cel i oświecenia publicznego, uchylenie nadużyć wychodźstwa, uproszczenie trybu sądowego, tudzież wydanie nowych rozporządzeń względem ułatwienia kredytu, rekrutacji, kolonii i reformy wyborów.

Hiszpania.

(Depesze z Hawany. — Wybory. — Trzęsienie ziemi.)

Madryt, 11go listopada. Rząd otrzymał depesze jenerała Concha. Według tych odplynęły dwie dywizje floty do Tampico i Vera-Cruz domagać się zapłaconia żądanej sumy i uwolnienia hiszpańskich poddanych.

— Według telegraficznej depeszy dziennika *Independance belge* z Madrytu z 13. b. m. nieutrzymali się przy wyborach Escosura w Barcelonie a Nocala w Toledo. Prawie wszędzie odniósł rząd zwycięstwo. — W Seville było trzęsienie ziemi, które uszkodziło kilka głównych budynków.

Anglia.

(Order podwiązki księciu Walii. — Konzul z Mozambiku. — Misja marokańska dla zakupu broni.)

Londyn, 13. listopada. *London Gazette* z dnia wczorajszego zawiera obwieszczenie, że Jej Mość Królowa nadała z zaniechaniem zwykłych ceremonii księciu Walii insygnia i przywileja orderu podwiązki.

Dziennik urzędowy donosi dalej, że Królowa przyjęła mianowanie p. Roberta Stein'a, jako konzula pruskiego w Port Louis na wyspie Mauritius.

— P. T. Lyons McLeod, były konzul angielski na wyspie Mozambique, oświadcza w dzienniku *Times*, że prześladowania, jakich doznał na Mozambique, i które go zmusiły do ustąpienia z tamtejszej swej posady, wychodziły od „niewolników handlarzy niewolnikami“, a nie od gubernatora portugalskiego, jak o tem niektóre dzienniki mylnie donosiły. Pułkownik Joao Zavares usiłował szczerze bronić konzula angielskiego, lecz niepodobna mu było oprzeć się przemocy.

— Hadzi Alarby Allar z Maroko znajduje się tutaj z kilkoma oficerami dla zakupu dział, karabinów i t. p. dla swego rządu, i za pozwoleniem ministra spraw zewnętrznych, zwiedza arsenał w Woolwich.

Francja.

(Komisja rozpoznawcza przywóz murzynów. — Komisja rozpoznawcza wojskowa. — Stan zdrowia stolicy pomyślny. — Dokumenta graniczne z Brazylją. — Rozgraniczanie Czarnogóry. — Króla siamskiego uległość. — Działania francusko-hiszpańskiej wyprawy. — Państwo Kochinchinskie.)

Paryż, 13go listopada. Dnia wczorajszego oznaczył książę Napoleon członków tej komisji, która stosownie do listu Cesarza zająć się ma rozpoznaniem kwestyi względem przywozu wolnych murzynów do kolonii francuskich. W liczbie tej znajdują się: pan Persigny, radca państwa Leploy, baron Paweł de Richemont (deputowany), de Moroval (kapitan okrętowy) i t. d. Komendant i adiutant księcia Napoleona, Feri Pisani, został mianowany sekretarzem tej komisji.

— Minister wojny mianował komisję pod prezydencją jenerała artylerji, która rozpoznać ma wszystkie wydane potąd ustawy i rozporządzenia względem przywozu i wywozu, tudzież sprzedaży prochu strzelniczego, broni palnej i siecznej, i przedłożyć sprawozdanie, które posłużyć by mogło za podstawę do nowego prawodawstwa w tej mierze. Jakoż sprawa ta przyjsć ma do rozpoznania na najbliższej sesji ciała prawodawczego.

— Raporta codzienne o stanie chorych w paryskich szpitalach tak wojskowych jak i cywilnych, które co rano przedkładane być muszą prefektowi departamentu Sekwany, dowodzą że w stolicy niniejszem o tej porze roku niebyła jeszcze nigdy tak mała liczba chorych w Paryżu i w departamencie Sekwany, jak teraz, i że stan zdrowia publicznego jest wcale pomyślny.

— W archiwach sewilskich odszukano teraz kilka autentycznych dokumentów względem granic Guyany francuskiej, z których się okazuje, że w sporze pogranicznym z Brazylją słuszność jest po stronie Francji.

— Wykonanie postanowień konferencji względem spornych miejsc pogranicznych w Czarnogórze nastąpić ma przez osobno w tej mierze mianowaną komisję jeszcze w ciągu miesiąca grudnia, jeśli tylko zima w górach czarnych pracy tej nie przeszkodzi.

— Król siamski przystał na wszelkie warunki i żądania, jakie wniósł nowy konzul francuski, p. Castelnau, za niedopełnienie kilku punktów traktatu zawartego między nim i Francją.

— *Moniteur de l'Armée*, organ ministra wojny, zawiera pierwsze, dokładne urzędowe doniesienia o działaniach francusko-hiszpańskiej eskadry u wybrzeży Kochinchiny. Według tych doniesień, hiszpańska dywizja okrętowa, złożona z 21 okrętów transportowych, uzbrojona przez jeneralnego kapitana w Manilli i wyprawiona 27go sierpnia 1858, połączyła się w końcu sierpnia w zatoce Kan-neng-nien przy wyspie Hajuan z eskadrą francuską. Chińska ta wyspa leży przed odnogą Tong-king i na północno-wschodniej stronie zatoki Turo, (która mówiąc nawiasem, na mapach niemieckich nazwana jest zwykle Turon, a na mapach francuskich Tourane, ztąd też niektórzy Turan piszą); była więc na zebranie się bardzo przydatna. Wylądowanie w zatoce Turo odbyło się bez wszelkiego oporu, a sprzymierzeni nie doznali najmniejszej straty. Wiceadmiral Rigault de Genouilly ogłosił zatokę i rzekę Turo w stanie oblężenia, który z dniem 1. września miał wejść w wykonanie. Prowinicya, w której jest ta rzeka i odnoga tudzież wybudowane nad nią miasto Turo, zowie się Kuang-nam (francuzi piszą Quang-nan), a anamickie urzędowe nazwisko tej stolicy prowincjonalnej jest dla tego Kuang-nam-din. O dalszym postępie działań nie wie *Moniteur de l'Armée* jeszcze nic bliższego, oprócz, że nazajutrz po wylądowaniu wyprawiono do dworu Hue depesze i że zamysłano czekać na odpowiedź Króla Anamu nim przystąpią do dalszych kroków. (Ponieważ w oznaczeniu kraju i prowincyi panuje w dziennikach francuskich wielka niepewność, co jak zwykle zaczęło się zakradać także do wielu dzienników niemieckich od czasu jak te kraje częścię bywają wspomniane, tedy nadmienimy — pisze kolońska gazeta — że Francuzi Króla Anamu tytułują zwykle Cesarzem, Empereur, i częściej mówią o Cesarzu Kochinchiny, niż o Cesarzu Anamu. Anam czyli dokładniej Annam znaczy kraj zachodni; nazwisko Kochinchina, Koczyn-czyna, które w samym kraju całkiem jest nieużywane, pochodzi od chińskiego Kue-czyng-czyng (królestwo Czyng-czyng), co Portuga-

lowie na Kochinchinę przekreśli. Państwo Anam dzieli się na kraje Kambodża, Czanga, Moi, Kochinchina czyli Dang-trong (środkowy kraj) i Tong-king (kraj zewnętrzny). Stołecznym miastem Kochinchiny (czyli Dang-trongu) i oraz stolicą całego państwa Anamu jest Phu-thua-thien, (czyli jak je zwykli zwąć Europejczycy Hue.) Jak z tamtąd piszą do *Indépendance* ustąpili spieszo za pojawieniem się okrętów wojennych wojska anamskie z nadbrzeżnych fortów. Przez pojmanego mandaryna posłano Królowi Tu-Dük *ultimatum* do jego stolicy, gdyż wabano się posłać francuskiego oficera do jaskini krwi łaknącego tyrana, a dano mu tylko ośm dni czasu na wypełnienie zupełnego zadośćuczynienia. Według nadeszłych dnia 11. listopada do Marsylii najnowszych wiadomości z wód indyjsko-chińskich, które sięgają po 28. września, zniszczyły francuskie łodzie kanonierskie w półgodzinie pięć fortów, poczem obsadziły je francuskim i hiszpańskim wojskiem i z tamtąd przedsiębrały rekognoskowania. Wyprawa na Hue miała być wykonana w końcu września. Półwysep Turo ogłoszono okręgiem francuskim. Z doniesienia dziennika *Pays* o wyprawie francusko-hiszpańskiej zamieszczamy jeszcze co następuje: „Stolica Hue leży około 60 kilometrów (10 mil niemieckich) od Turo, i prowadzi do niej bardzo dobry gościniec; miasta bronią forty i otaczający mur wzniesiony roku 1787, ale fortyfikacye te mają się znajdować w bardzo nędznym stanie. Na wszelki przypadek sprzymierzeni wiozą z sobą potrzebną artylerję. Z Hue idzie wielki gościniec do Kecz, stolicy Tong-kingu. Przy gościńcu stoją trzy warownie, które jednak nie zdołają stawić żadnego oporu. Zdaje się zresztą, według wszelkich wiadomości, że armia i rząd Anamu są całkiem dezorganizowane. Jedyne korpus wojskowy posłany jest na granicę Kambodży, której wicekról bunt podniósł.

Belgia.

(Adres senatu Królowi wręczony.)

Bruxela, 12. listopada. Dziś przyjmował Król w południe w swym zamku komisję senatu i odebrał ich adres. Słowa Jego Mości Króla wyrzeczone przy tej sposobności do członków komisji, mało się różniły od zwyczajnej w takim przypadku odpowiedzi. Zaraz potem było krótkie posiedzenie senatu, na którym książę de Ligne zawiadomił izbę o przesłaniu adresu. Komisya budżetu rady gminy Lüttich, uchwaliła jednogłośnie, zasięgając na ukończenie rozmaitych robót publicznych pożyczkę dwóch milionów franków.

Rosya i Królestwo Polskie.

(La-la cesarska. — Linie telegraficzne z Warszawy do Odesy. — Doniesienia z Kaukazu i z Turkiestanu.)

Warszawa, 14. listopada. Na wniosek J.O. księcia Namiestnika Królestwa raczył Najjaśniejszy Pan wyznaczyć najmiłościwiej w drodze szczególnej łaski hrabinie Józefie Gutakowskiej, siostrze ś. p. księżny Łowickiej, przez wzgląd na stan niezamożny, w jakim się wraz z mężem swym znajduje, pensję z funduszów skarbowych po 3000 rs. rocznie aż do śmierci.

— Telegraficzną linię między Warszawą a Odesą otwarto temi dniami; pociągnięta jest na Brześć litewski, Kowel i Berdyczów. Między Żytomierzem a Odesą także oddano telegraf do użytku prywatnego i korespondują w rosyjskim, niemieckim i francuskim języku.

— Stały obóz pod Warszawą nie jest i w zimie zupełnie opuszczony; kilka batalionów umieszczono w zimowych barakach. W dawniejszych latach znajdowała się zwykle podczas zimy w obozie brygada piechoty. Z resztą w Królestwie Polskiem równie jak w całej europejskiej Rosyi wielka panuje cisza, i teraz już okazuje się, że obawy zmian nagłych były zupełnie bezzasadne. W przelotnym zstąpieniu armii tylko postąpiła Rosya znacznie i raźnie, ale i w tem niezaprowadzono jeszcze wszędzie ani odpowiedniejszego uniformu ani uzbrojenia, gdyż zabrakło potrzebnych robotników. Prace komitetów w sprawie włościańskiej nie idą raźnie lecz i to powolno postępowanie zawdzięczyć można tylko siłowej i w tej sprawie niezłomnej woli Cesarza. Ale wielki ruch panuje w armii kaukaskiej. Równie jak w armii Orenburskiej, której szef generał Katenin zwiędził temi dniami wszystkie aż do Ak-Meczetu nad Sir-Daryą posunięte stacye. Punkta któredy przechodzić mogą karawany poobsadzali Rosyanie i pozakładali tam dla bezpieczeństwa, kozackie i baszkirskie stacye. Dowodzący orenburskim korpusem, generał-adjutant Katenin ma z regularnego wojska 23 dywizyje piechoty. W tych okolicach powiodło się Rosyanom, uorganizować milicję z łatwością, bo nęci ich pstry uniform pogranicznych wojsk, w którym się nadzwyczaj kochają.

Turcya.

(Czynności Omera Baszy. — Doniesienia z Damaszku.)

Damaszk, 24. października. Nadesłane ostatnią angielską pocztą z Bagdadu wiadomości o wojskowych działaniach Omera Baszy na Arabów są pomyślniejsze. Korespondent pisze: „Nie wierz pan fałszywym wiadomościom, które o Omerze Baszy rozsiewają; on pobił Arabów i zabrał im mnóstwo bydła, które teraz tu sprzedawają. Przebywa w zupełnym bezpieczeństwie w Hindzie nad Eufratem, gdzie się zajmuje sypaniem grobli, ażeby Arabom wodę odciąć i zmusić do poddania. I tu obiegła pogłoska, że zięć Omera Baszy jest zabity; ale to jest niezawodna, że tak on, jak jego ojciec i i Skender Basza są zdrowi, i jutro do obozu odjadą Szybli Basza uda się do Hilli. Belgijczyk Massaud Bej odjechał do Bassory, ażeby przywieźć tu dwa na rachunek tureckiego rządu przybyłe paropływy. W Mohamara wybuchła cholera. Mieszkańce tego okręgu

poglądają niechętnie na czyny i rządowy system Omera Baszy, zwłaszcza Persowie i Szytowie, spółwyznawcy ich wiary.

— Niedawno przybyło tu tysiąc ludzi, po większej części rekruci z Rumelii i Albanii. Przystano ich dla wprawienia się w mustrze i zastąpienia kilku batalionów, które wyprawiono na inne punkta Syrii, gdzie z powodu wypadków w Dżeddah, lub przez rozbójnicze zagony Arabów zagrożone było bezpieczeństwo publiczne.

— Przeszłego tygodnia zawarto tu znowu tajemne małżeństwo (od niejakiego czasu drugie), które wielkie sprawia zgorszenie między grecko-katolicką ludnością, będącą bez naczelnika od czasu ustąpienia patriarchy. Nie można się było dowiedzieć ani o imieniu, ani o obrządku kapłana, który im ślub dawał. Obydwa związki małżeńskie zawarto w niebytności rodziców panny młodej; pierwszą razą była ta nieobecność przymuszona, bo oblubienica dała się wykraść, drugą razą była dobrowolna, bo rodzice wiedzieli o tej sprawie. W ogóle widać teraz między katolikami Damaszku wielki upadek obyczajności, całkiem przeciwny dawniejszym czasom, w których należeli do najzaniejszych chrześcian miasta.

A z y a.

(Wiadomości z Indyi.)

Prywatny list z Indyi donosi stracenie podwładnego oficera w kontyngencie Scindyi, nazwiskiem Meer Amaut Allee, który przy wybuchu powstania obrany został naczelnikiem całego korpusu i pod Kawnporem pobił raz angielskie wojska pod dowództwem Wyndhama. Przed powstaniem miano go za sprzymierzeńca Anglików a przeciw ludzie jego w Moorarze w pobliżu stolicy Scindyi, rozpoczęli powstanie wymordowaniem angielskich oficerów żon i dzieci.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 15. listopada. Pruska księżna Alexandryna przybyła tu wczoraj w nocy koleją żelazną, a dziś zrana odplynęła paropływem Lloyda do Wenecyi.

Medyolan, 14. listopada. Wczoraj powstał pożar w pobliżu Teatro filodramatico, i zagrażał nawet teatrowi alla Scalla. Podesta miasta, pan Sobregondi, i hrabia Ludwik Balbiano di Belgiojoso, asesor municypalności pospieszyli natychmiast na miejsce pożaru i trafem rozporządzeniami przyczynili się wielce do przytłumienia ognia. — Na znaną szalbierecznię Medici proponowała prokuratura państwa karę siedmioletniego więzienia. Wyrok wypadł na 6 lat. Sala sądowa była przy tej sposobności przepełniona.

Wenecya, 15. listopada. Za kilka dni zacznie wychodzić tu nowy dziennik pod nazwą „Kuryera weneckiego“

Paryż, 16. listopada. Wczorajszy *Monitor* zawiera wyluszczenie przyczyn i skarg, które wywołały wyprawę na Kochinchinę.

Londyn, 15. listopada. Urzędowa pocztą zamorska z **Bombaju** z 25. paźdz. donosi: Powstańców, którzy podpaliłi Csaughur, pobili dwukrotnie Scindia i Mitchell; mimo to ma jeszcze Tantia Topec 14.000 ludzi. Pod Luknowem zaszyły trzy pomysne utarczki. Armia zdrowa. Handel indyjski podnosi się z dziwną szybkością.

Genua, 14. listopada. Hiszpańskie zaatlantyckie towarzystwo ofiarowało za paropływy tutejszego, rozwiązanego przedsiębiorstwa cztery miliony lirów. Także pewne angielskie towarzystwo podało ofertę. — Hrabia Cavour przybył tu, a oczekują jeszcze kilku ministrów. Powodem tej wycieczki ma być bliska sprzedaż tych paropływów. — Podczas tracenia jakiegoś mordercy w Lagasco zaszyły zaburzenia i musiano używać siły zbrojnej. — W całych Włoszech, a osobliwie w Rzymie panuje wielkie zimno.

Wiadomości handlowe.

Stryj, 10. listopada. Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny zboża i innych foraliów, jakie były w obwodzie stryjskim na targach w drugiej połowie października; męcz pszenicy 2r.37k.; żyta 1r.46k.; jęczmienia 1r.15k.; owsa 46k.; hreczki 1r.37k.; kukurudzy 2r.; ziemniaków 41k. Cenu siana 55k. Sąg drzewa twardego 5r.21k., miękkiego 4r.11k. Funt mięsa wołowego 4k. i mas okowity 28k. mon. koaw. — Wełny i nasienia koniecia nie było w handlu.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. listopada.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Wodzicki Kaz, z Olejowa. — Zadurowicz Kaj., z Rożniowa. — Szymanowski Fr., z Bobiatyna. — Czermiński J., z Glińska. — Szaszkiewicz Leonard, z Rosyi.

Hotel europejski: PP. Bal Antoni, z Błażowa. — Pięczykowski Meliton, z Wybranówki. — Mrozowiccy Michał i Stanisław, z Turza. — Drohojewski Wład., z Budyłowa.

Hotel angielski: PP. Brzeżani Maur., z Kończak. — Br. Löhnstein i Br. Wimmersperg, c. k. porucz., z Żółkwi. — Wenzel Ludwik, c. k. porucznik, z Wiednia.

Hotel podolski: P. Malezewski Julian, z Skwarzawy. Hotel Leszczyńskiego: PP. Jaworski Mik., z Korzelicy. — Mijakowski Abdon, adw. kraj., z Złoczowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. listopada.

PP. Borowscy Leon i Leopold, do Krowicy. — Czajkowski Adolf, do Bóbrki. — Hr. Dzieduszycki Alex., do Izydorówki. — Jundzil Stan., do Krakowa. — Krynicki Marceł, do Krynicy. — Lityński Meliton, do Holihrad. — Paluszynski Józef, do Ulika. — Rylski Henryk, do Dłużniowa. — Szumlański Antoni, do Krzywego. — Ulaniecki Wład., do Słobudki. — Wojczyński Alfred, do Tuligłówn.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	322.66	- 2.2°	94.5	zachodni	śnieg i deszcz
2. god. po poł.	320.55	+ 0.6°	87.7	połud.-zach.	" pochmurno
10. god. wiecz.	320.42	+ 0.5°	92.8	"	"

Wysokość śniegu 21...

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej: „**Falszywi poeciwey**,” komedia w 4 aktach z francuskiego.

Kurs lwowski.

Dnia 18. listopada.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. konw.	4	33	4	36
Dukat cesarski . . . . . " "	4	36	4	39
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	7	55	8	—
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	31½	1	32½
Talar pruski . . . . . " "	1	27	1	29
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	1	7	1	9
Galicyj. listy zastawne za 100 złr. . . . . } bez kuponów	79	5	79	40
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne . . . . . }	80	30	81	10
5% Pożyczka narodowa . . . . . }	81	45	82	15

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 18. listopada.

	złr.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . . waluty austr.	79	30
" przedał " " 100 po . . . . . " "	80	—
" dawał " " za 100 . . . . . " "	—	—
" żądał " " za 100 . . . . . " "	—	—
Wartość kuponu od 100 złr.	1	31½

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 18. listopada.

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. 86.25. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 86.10. Z roku 1851

serya B. po 5% za 100 zł. —. Z konwersji kuponów po 5% za 100 zł. —; Metaliki po 5% za 100 zł. 86.—; po 4½% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. 68. po 3% za 100 zł. —; po 2½% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —. Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. — zł. —; z roku 1854 za 100 zł. 115.15. Losowane obligacje dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —; po 4½% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —; po 2½% za 100 zł. —; po 2¼% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1¾% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —; po 4½% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. B. Krajów koronnych. Obligacje indemnizacyjne: Nizszej Austrii po 5% za 100 zł. 95.70; Węgier —; Banatu Temeskiego, Krocacy i Sławonii —; Galicyi 84.25; Bukowiny —; Siedmiogrodu 84 —; innych krajów koronnych 92.15; z klauzulą losowania w roku 1867 —. Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcje. Banku narodowego sztuka 985 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 245.20; niższo-austr. towarzystwa eskomtoowego 619; — półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1728; towarzystwa kolei żelaznej państwa 265.10; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 90.30; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; — lomb.-weneck. kol. żelaz. 130 —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —; austr. towarzystwa żegluga parowej na Dunaju po 500 złr. 539; Lloyd'a w Tryeście po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 101.70; towarzystwa żegluga parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 87.10. Berlin za 100 talarów 151.50. Wrocław za 100 talar. —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 86.85. Genua za 100 lirów piemonckich —. Hamburg za 100 marko banko 77.10. Lipsk za 100 talarów —. Liwurna za 100 lirów toskańskich 34.75. Londyn za 10 funtów szterl. 102.50. Lugdun za 100 franków —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. 100.30. Marsylia za 100 frank. —. Paryż za 100 fr. 40.65. Praga za 100 zł. wal. austr. —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow włoskich 14.80. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich 8.48. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 4.85, dukaty ces. pełnej wagi 4.81 korony 14.12. półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 16. listopada.

Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	82.—	82.20
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	86.20	86.30
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	94.—	95.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	86.10	86.20
dtto. „ 4½% za 100 zł.	77.10	77.20
Przeznac. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	222.—	224.—
„ 1839 „ 100 „	137.50	138.—
„ 1854 „ 100 „	115.15	115.30
Renty Como po 42 lir. austr.	16.75	17.—

B. Krajów koronnych

	pien.	towar.
Nizszej Austrii	96.—	96.50
Węgier	84.50	85.—
Banatu Temeskiego, Krocacy i Sławonii	83.50	84.—
Galicyi	84.—	84.25
Bukowiny	83.75	84.—
Siedmiogrodu	83.—	83.50
innych krajów koronnych	91.—	92.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	81.—	82.—

Akcyje.

Banku narodowego sztuka	986.—	988.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.	242.60	242.70

pien. towar.

Nizszo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	619.—	620.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1715.—	1720.—
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	264.60	264.70
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	90.10	90.20
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	189.—	189.50
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.10
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	127.—	128.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	68.—	68.50
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	542.—	545.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „	—	330.—

Listy zastawne.

Banku narodowego do losowania po 100 zł.	88.75	89.—
Banku narodowego na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.50	100.—
Banku narodowego w wal. austr. przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł.	84.50	84.75

pien. towar.

Losy.		pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	101.90	102.—	—
Towarz. żegluga parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	108.15	108.40	—
Esterhazego 40 zł. m. k.	81.90	82.40	—
Salma 40 „ „	—	—	—
Palfiego 40 „ „	38.85	39.35	—
Clarego 40 „ „	37.80	38.—	—
St. Genois 40 „ „	38.85	39.10	—
Windischgrätza 20 „ „	26.75	27.10	—
Waldsteina 20 „ „	26.75	27.10	—
Keglevicha 10 „ „	15.75	16.—	—

Na 3 miesiące.

Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5ss	87.35	87.55
Frankfurt n. M., za 100 zł. połudn.-niemieckiej waluty	87.25	87.40
Hamburg za 100 marko banko 2¾%	77.30	77.45
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	102.80	103.—
Paryż, za 100 franków 3%	40.—	85.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze 4 zł.—	87 cen.	4 zł.—90 cen.
Korona	14 „—16 „	14 „—20 „
Napoleonodor	8 „—28½ „	8 „—30 „
Rosyjski imperyal	8 „—43 „	8 „—45 „

KRONIKA.

(Pożar.) W Pomoniejętej w obwodzie brzeżańskim pogorzał 28. z. m. z podpalenia wójt tamtejszy i postradał dom mieszkalny, wszystkie budynki gospodarskie i cały zapas zboża. Sprawcę wzięto już pod śledztwo kryminalne.

(Wycieczka na Sybir.) Alexander Dumas, ojciec, który jak wiadomo zachorował w Rosyi na cholere i w ciągu słabości improwizował pięcio-aktowy dramat pod tytułem „Faust,” wyjechał z własnej chęci na Sybir.

(Nowy reflexor.) W ulicy bernardyńskiej w Paryżu robiono niedawno próby z nowym reflexorem do latarni gazowych. Jestto bardzo korzystny przyrząd, i jak donosi Monitor ma być zaprowadzony teraz w całej stolicy. Reflexor ten składa się z dwóch pośrebrzanych płyt blaszanych, które tak są ustawione, że wszystkie światło pada na dół zamiast rozprószać się bez pożytku w górę.

(Książę-kompozytor.) Według doniesień dzienników francuskich pracuje książę Sachsen-Koburg-Gotha, Ernest II., teraz nad ukończeniem nowej opery: „Diana de Solanges,” która przedstawiona być ma w Dreźnie. Jak wiadomo przedstawiono poład już trzy oper księcia Ernesta: Zairę, Kasyldę i „Santa Chiara.” Ostatnią z tych przyjęto w Paryżu bardzo życzliwie.

(Olbrzymi kanał.) Temi dniami ukończono już po półtoraletniej pracy wielki kanał odchodowy z Paryża do Sekwany pod Asnieres. Przeszło 2400 robotników pracowało nad tem olbrzymim dziełem, na które wypotrzebowano 45.000 kubicznych metrów kamienia, 3000 kubicznych metrów wapna, i tyleż cementu, i 13.000 kubicznych metrów piasku, przyczem musiano wykopywać 120.000 kubicznych metrów ziemi. Od ulicy de la Pépinière aż do fortyfikacyi idzie kanał podziemny, a ztamtąd do Sekwany otwarty.

(Statystyka doliny Dappen.) Ogólna ludność doliny dapeńskiej, o którą tak długo już toczy się spór między Francją i Szwajcaryą, wynosi 137 dusz. Między temi jest 23 familii z 123 członkami i 14 osób niezłączonych zdanemi wężłami pokrewienstwa. Ze wszystkich tych mieszkańców urodziło się 55 w departamencie Jury, a 82 w samej dolinie, 30 ma własność gruntową a reszta nie. Wszyscy mieszkańcy są wyznania katolickiego i pochodzeniem Francuzi.

(Złośliwe psoty.) Temi czasy zaczęto i w Wrocławiu także nietylko wieczorem ale nawet w biały dzień oblewać damy atramentem, witrysem i innymi gryzącymi płynami. Niedawno wyznaczono nagrodę 20 talarów za odkrycie złośliwego sprawcy.